U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **S. P.**, zast. Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2016, čj. OAM-629/ZA-ZA14-K07-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2017, čj. 4 Az 11/2016-58,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce je státní příslušník Ukrajiny, pochází z města Kramatorsk v Doněcké oblasti a mluví ruským jazykem. Do ČR přicestoval v září 2008 za rodiči, kteří z Ukrajiny odešli již dříve. V ČR žije také jeho manželka české státní příslušnosti, se kterou se oženil v březnu 2010. Dne 27. 11. 2014 žalobce v ČR požádal o mezinárodní ochranu. Mezi důvody žádosti o azyl zmínil probíhající vnitřní ozbrojený konflikt na Ukrajině a dále skutečnost, že v ČR má celou rodinu a nemá se kam vrátit. V žádosti žalobce popsal, že se ukrajinská armáda v Kramatorsku dopouští zločinů. Lidé, kteří mluví jiným než ukrajinským jazykem a mají jiné smýšlení než ukrajinská strana, jsou týráni, znásilňováni a zabíjeni. Na Ukrajinu se nechce vrátit, protože by musel válčit a zabíjet své krajany. V opačném případě by ho zavřeli na 5 let za to, že nenastoupil do armády. Na západ Ukrajiny by se nemohl přestěhovat, protože by ho tam diskriminovali a považovali za vraha. Navíc tam nemá žádné zázemí a nemluví se tam rusky. Informace o současném dění na Ukrajině prý čerpá hlavně od přátel, kteří mu přes internet posílají fotky a videa. Na Ukrajině nebyl politicky aktivní a nikdy tam neměl problémy se státními orgány. O mezinárodní ochranu dříve nežádal, protože doufal, že se mu podaří získat pobyt za účelem sloučení s rodinou. Správní orgány mu ale žádost o pobyt neustále zamítají. Podle jejich názoru je jeho manželství účelové, přestože důkazy potvrzují opak. Proto již neměl jinou možnost než podat žádost o azyl. V řízení o žádosti se dále žalobce zmínil, že byl v ČR dvakrát trestně stíhán, v obou případech dostal podmíněný trest, jednou za používání falešných dokladů, podruhé za legalizaci výnosů z trestné činnosti. Prodělal několik otřesů mozku, v minulosti bral léky na amnézii.

[2] Žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobcem uplatněné skutečnosti totiž nespadají pod zákonem vymezené důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Městský soud tomu přisvědčil a žalobu zamítl.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu včas podanou kasační stížností. Předně namítá, že odmítání vojenské služby může v určitých případech vést k udělení mezinárodní ochrany. Skutečnosti, které ve správním řízení uváděl, naplňují výhradu svědomí, což je azylově významný důvod. Žalovaný se vůbec nezabýval charakterem bojů ve válečných oblastech a tím, jak se zachází s vojáky, které zajmou ruští separatisté, a jaké tresty hrozí za odepření výkonu vojenské služby. Dále uvádí, že žalovaný ani městský soud nevzali v potaz, že je zásadním odpůrcem ukrajinského převratu a otevřeně zastává proruské, separatistické názory. Nesouhlasí ani s posouzením možnosti vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny.

[4] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (blíže k tomu usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[5] Kasační stížnost je nepřijatelná

[6] Odmítání nástupu do vojenské služby obecně není důvodem k udělení mezinárodní ochrany, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu (naposledy viz např. usnesení ze dne 1. 11. 2017, čj. 10 Azs 240/2017-39, bod 9, nebo ze dne 20. 12. 2017, čj. 10 Azs 307/2017-33, bod 10, s citací další judikatury). V žádném rozhodnutí NSS neshledal tuto obavu v obecné rovině jako azylově relevantní. Jinak tomu není ani v případě stěžovatele. Stěžovatel se opírá o výhradu svědomí, což je jedna z výjimek, která s ohledem na judikaturu odůvodňuje udělení mezinárodní ochrany. Nestačí však obecné tvrzení o nevoli zabíjet lidi v rozporu se svědomím. Žadatel o azyl musí objasnit, „*jaké konkrétní myšlenky zastává, jaké má jeho přesvědčení povahu a zejména zda jej aktivně projevil*“ (rozsudek ze dne 19. 1. 2017, čj. 10 Azs 235/2016-36, bod 11). Stěžovatelovo tvrzení o nevoli zabíjet lidi zůstalo po celou dobu velice obecné. NSS nadto podotýká, že samotná vojenská služba na Ukrajině je hodnocena jako standardní a existuje i možnost tzv. alternativní služby (srov. usnesení ze dne 11. 8. 2016, čj. 2 Azs 135/2016-31).

[7] Důvodem udělení azylu není ani hrozba trestního stíhání a trestního postihu za nenastoupení do vojenské služby, pokud se tak neděje způsobem porušujícím lidská práva (srov. např. usnesení ze dne 15. 6. 2016, čj. 4 Azs 72/2016-29, body 15 a 16). Stěžovatel pouze obecně konstatoval, že by ho v případě odepření výkonu vojenské služby zavřeli na 5 let. Žádné konkrétní obavy z porušování lidských práv však v této souvislosti nevyjádřil.

pokračování

[8] Ve vztahu k námitce nedostatečně a nesprávně zjištěného skutkového stavu a nedostatečného dokazování NSS odkazuje na konstantní praxi (viz rozsudky ze dne 20. 11. 2003, čj. 2 Azs 27/2003-59, č. 181/2004 Sb. NSS, či ze dne 19. 8. 2005, čj. 4 Azs 467/2004, č. 1095/2007 Sb. NSS). Stěžovatel žalovanému vyčítá, že se nezabýval podmínkami nasazení armády a charakterem bojů v daných oblastech, nezjišťoval, jak je zacházeno se zajatými vojáky ze strany proruských separatistů a jaké tresty na Ukrajině hrozí za odmítnutí nástupu do armády. NSS upozorňuje na to, že stěžovatel po celou dobu správního řízení pouze obecně uváděl, že nechce nastoupit do armády, válčit a zabíjet jiné lidi. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází (srov. např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 22/2003-41). Rozhodnutí žalovaného je podrobně odůvodněno a zabývá se všemi stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi. Žalovaný zejména podrobně odůvodnil, proč obavy z nástupu do armády ani případný postih za nesplnění této povinnosti nemohou samy o sobě být důvodem pro udělení azylu. Odkázal také na informaci MZV ze dne 9. 10. 2015, dle níž vojáci základní vojenské služby nebyli posíláni do zóny ATO (antiteroristické operace), pokud se tak nerozhodnou dobrovolně (srov. s. 6, 7 a 12 rozhodnutí). Případná účast stěžovatele na vojenské operaci probíhající na východě Ukrajiny by závisela na jeho vlastním rozhodnutí. Stěžovatel ve správním řízení neuváděl žádné konkrétní skutečnosti, které by v jeho případě tyto závěry popíraly. Žalovaný tedy nebyl povinen zabývat se konkrétními otázkami souvisejícími přímo s bojovými akcemi na východě Ukrajiny.

[9] Stěžovatel dále uvádí, že je zásadním odpůrcem „vládního převratu“ na Ukrajině a otevřeně zastává proruské, separatistické názory. Městský soud se prý s touto skutečností nijak nevypořádal. NSS konstatuje, že pokud jde o politické aktivity stěžovatele, jeho tvrzení v žalobě a kasační stížnosti se podstatně liší od jeho vyjádření ve správním řízení. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 11. 2014 uvedl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo jiné organizace. V pohovoru k žádosti rovněž ze dne 27. 11. 2014 zopakoval, že nebyl na Ukrajině veřejně ani politicky aktivní. Nikdy neměl ani žádné problémy se státními orgány. Rozporná jsou také tvrzení stěžovatele o jeho politické orientaci. V písemnosti doručené žalovanému dne 17. 9. 2015 uvedl, že „*co se tika Donbassu tak vypada to tam na to že on bude uplně prorussky a ja s tim nesouhlasim*“. Výrok stěžovatele, že je zásadním odpůrcem „vládního převratu“, se proto nejeví jako věrohodný. Stěžovatel navíc v žalobě ani kasační stížnosti konkrétněji nepopisuje, jakým způsobem své separatistické myšlenky dává veřejně najevo. Městský soud proto nepochybil, pokud se důvodem azylu souvisejícím s politickými názory stěžovatele detailněji nezabýval.

[10] Co se týká posouzení možnosti vnitřního přesídlení, považuje NSS rozsah odůvodnění žalovaného i městského soudu za dostačující (srov. rozsudky NSS ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, č. 1551/2008 Sb. NSS, a ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74). Žalovaný na s. 7 a 13 rozhodnutí vysvětlil, že stěžovatel pochází z obce Kramatorsk v Doněcké oblasti postižené válečným konfliktem. Stěžovatel má možnost přesídlit se do jiné části země, ozbrojený konflikt se odehrává pouze na východě Ukrajiny v některých částech Doněcké a Luhanské oblasti. Žalovaný upozornil na skutečnost, že dne 20. 10. 2014 přijal ukrajinský parlament zákon o zajištění práv a svobod vnitřně vysídlených osob,

který zaručuje soubor práv vnitřně vysídleným osobám - mimo jiné ochranu před diskriminací a nuceným návratem, a zjednodušuje přístup k sociálním a ekonomickým službám. Tento zákon dále zavazuje vládu k tomu, aby vypracovala politiku řešící integraci vnitřně vysídlených osob. Oficiální vláda Ukrajiny na území tedy podle žalovaného dbá na ochranu a dodržování lidských práv. Stěžovatel má možnost zaregistrovat se jako vnitřně vysídlená osoba a využívat náležité pomoci příslušných vládních institucí. Městský soud se v tomto ohledu také podrobně zabýval zprávami o stavu na Ukrajině založenými ve správním spise. Soud dospěl k závěru, že byť je problematické zajistit vnitřně vysídleným osobám určitý sociální a ekonomický standard, nečelí tyto osoby pronásledování nebo hrozbě vážné újmy. Ukrajinské státní orgány se snaží těmto osobám pomoci přijetím různých opatření. Zprávy nezmiňují diskriminaci ruskojazyčných osob, podle Informace MZV ze dne 16. 4. 2014 nejsou na Ukrajině porušována práva jazykových menšin. Stěžovatel tyto závěry nijak nezpochybnil.

[11] NSS na základě skutečností plynoucích ze správního spisu konstatuje, že osobní poměry stěžovatele nebrání přesídlení do jiné části Ukrajiny. Stěžovatel je mužem v produktivním věku a nemá žádné vážné zdravotní problémy. Sám neuvedl žádný důvod, který by v jeho případě mohl představovat reálnou překážku vnitřního přesídlení. Stěžovatel pouze obecně uváděl, že by ho na západě diskriminovali, nedali mu žádnou podporu a podezřívali ho z pomoci separatistům. Navíc se tam nemluví rusky a nemá tam žádné zázemí. NSS podotýká, že důvody zakládající překážku možnosti vnitřního přesídlení musí dosahovat určité intenzity (podle § 2 odst. 10 zákona o azylu ve znění účinném v době vydání správního rozhodnutí by takovou překážku mohl založit opodstatněný strach z pronásledování nebo důvodné obavy, že by cizinci hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy). Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného a městského soudu vyplývá, že hrozba postihu z důvodu příslušnosti k ruskojazyčné menšině není reálná. Odkázat lze i na rozhodnutí NSS, která se bezpečnostní situaci rusky hovořícího obyvatelstva na Ukrajině věnují (např. usnesení ze dne 8. 3. 2018, čj. 9 Azs 383/2017-23, bod 26, nebo usnesení ze dne 7. 2. 2018, čj. 6 Azs 378/2017-25, bod 10).

[12] Závěrem NSS zdůrazňuje, že o azyl je nutné žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V nyní řešeném případě je však zřejmé, že stěžovatel, ač na území ČR přicestoval v září 2008, požádal o udělení mezinárodní ochrany až dne 27. 11. 2014. Vzhledem k době a situaci podání jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tedy nelze mít za to, že by důvodem jejího podání byly naléhavé azylově významné důvody. NSS připomíná, že potřeba další legalizace pobytu cizince není zákonným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (viz např. rozsudky ze dne 16. 2. 2005, čj. 4 Azs 333/2004-69, nebo ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004-44). Poskytnutí mezinárodní ochrany je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území ČR a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu, které jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

[13] NSS proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.

pokračování

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2018

Zdeněk Kühn
předseda senátu